

TURUN YLIOPISTO
YHTEISKUNTITIEEELLINEN TIEDEKUNTA

VALINTAKOE 28.5.2014

FILOSOFIA

POLITIIKAN TUTKIMUS

SOSIAALITIEEET

KLO 10 – 15

PYRKIJÄN OHJEET

Vastaaminen:

Kirjoita kaikkiin vastauspapereihin nimesi ja henkilötunnuksesi. Kirjoita nimesi ja henkilötunnuksesi myös suttupapereihin. Kirjoita ehdottomasti eri paperille eri hakukohteiden vastaukset. Noudata lisäksi niitä ohjeita, joita annetaan tehtävämonisteessa: useissa tapauksissa myös jokainen vastaus pyydetään kirjoittamaan omalle paperille.

Vastaa yhden hakukohteen alalta annettuihin tehtäviin. Jos olet hakulomakkeessa ilmoittautunut useamman hakukohteen kokeeseen, vastaa molemmista annettuihin tehtäviin. Kokeessa ei voi enää muuttaa hakulomakkeessa ilmoitettuja hakukohteita.

Vastausaikaa on tasan viisi tuntia. Kokeesta saa poistua aikaisintaan tunnin kuluttua kokeen alkamisesta.

Pääsykokeessa ei saa käyttää laskinta.

Kun olet valmis: Jätä vastaukset ja suttupaperit valvojalle ja esitä henkilöllisyystodistuksesi. Tehtävämonisteen saat pitää itselläsi.

Tulosten ilmoittaminen

Hyväksytyjen nimet julkaistaan 30.6. tiedekunnan ilmoitustaululla (Publicum, Assistentikatu 7) sekä internet-osoitteessa www.utu.fi/soc. Sitä ennen pyydetään välttämään puhelintiedusteluja. Myöhemmin voi omia pisteitä tiedustella numeroista (02) 333 5038, (02) 333 6978 ja (02) 233 5361.

Sekä hyväksytyille että hylätyille lähetetään tieto postitse hakulomakkeessa olevaan osoitteeseen.

FILOSOFIA:

Juha Räikkä & Helena Siipi toim. *Ajattele, filosofoi*. Tammi, 2006

POLITIIKAN TUTKIMUS:

Railo & Laamanen (toim.): Suomi muuttuvassa maailmassa. Ulkosuhteiden ja itseymmärryksen historiaa. (Edita 2010)

Setälä: Demokratian arvo: teoriat, käytännöt ja mahdollisuudet (Gaudeamus 2012 tai uudempi painos)

SOSIAALITETEET:

Erola & Räsänen (toim.): Johdatus sosiologian perusteisiin. Gaudeamus. 2014.

Havakka, Niemelä & Uusitalo (toim.): Sosiaalivakuutus (FIMVA2012), sivut 9-51, 75-162, 197-251.

VALINTAKOEKYSYMYKSET 2014

FILOSOFIA

Vastaa kaikkiin seuraavista kysymyksistä, kysymyksen 2. kuhunkin alakohtaan (i) – (v) korkeintaan 40 sanalla:

1. Milliläinen näkemys erisnimistä ja sen ongelmat (15 pistettä)

2. Luonnehdi lyhyesti seuraavia käsitteitä
 - (i) Fysikalismi
 - (ii) Vapauden maksimoinnin periaate
 - (iii) Fysikaalinen determinismi
 - (iv) Arvostelman subjektiivisuus
 - (v) Normatiivinen monikulttuurisuus (15 pistettä)

3. Pahan ongelman ratkaisuehdotukset ja niiden ongelmat (15 pistettä)

4. Keskeiset teoriat rangaistuksen oikeuttamisesta ja niiden ongelmat (15 pistettä)

POLITIIKAN TUTKIMUS

Ohjeet:

Vastaa kaikkiin viiteen tehtävään. Vastaa jokaiseen tehtävään omalle paperilleen. Muista kirjoittaa nimesi jokaiseen vastauspaperiin. Palauttaessasi vastauksiasi, laitathan jokaisen vastauspaperin kullekin tehtävälle osoitettuun pinoon.

Tehtävä 1. (12 p.)

Mistä yleisvaltakunnallisessa lainsäädännössä ja siitä syntyneessä kiistassa oli kyse? Erittele myös 1960-luvun lopulta eteenpäin kirjassa nimeltä mainittujen suomalaisten historiantutkijoiden tulkinnat ja näkemykset yleisvaltakunnallisesta lainsäädännöstä.

Tehtävä 2. (12 p.)

Miten ja minkälaista Suomi-kuvaa suomalaiset rakensivat ulkomailla vuosina 1899–1905 Louis Clerc'n artikkelin mukaan? Vertaa 1900-luvun vaihteen suomalaisen julkisuusdiplomatian keinoja, toimijoita ja tavoitteita nykypäivän Suomi-brändäykseen. Käytä vastauksessasi hyväksesi oheista Ulkoasiainministeriön 2008 vuosikertomuksen aukeamaa, jolla esitellään suomalaista julkisuusdiplomatiaa.

Tehtävä 3. (6 p.)

Ajoita ja määrittele lyhyesti seuraavat poliittisen historian tapahtumat, henkilöt tai termit:

- A.) Jura majestica -sääntö
- B.) Suomen kansanhallitus
- C.) Milicianahahmo
- D.) Aleksei Beljakov
- E.) Perhepalkkajärjestelmä
- F.) Jatkosodan päättäneen välirauhan ehdot

Tehtävä 4. (14 p.)

Kirjoita essee seuraavasta kysymyksestä. Poliittisen tasa-arvon käsitettä tulkitaan usein siten, että kaikkien kansalaisten mielipiteillä tulisi olla yhtäläinen painoarvo poliittisessa päätöksenteossa. Millä perusteilla tällaista käsitystä voidaan kritisoida?

Vastauksen maksimipituus yksi (1) konseptiarkki = 4 sivua

Tehtävä 5. (16 p.)

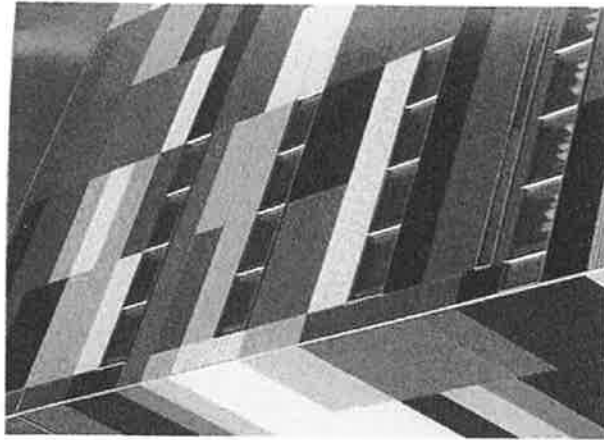
Määrittele seuraavat käsitteet. Havainnollista vastauksia tarvittaessa esimerkkien tai taulukoiden avulla.

- a) Poliittisten oikeuksien kontingentit määritelmät (5 pistettä)
- b) Ostrogorski-paradoksi (6 pistettä)
- c) Julkinen sfääri (5 pistettä)

Vastauksen maksimipituus yksi (1) konseptiarkki = 4 sivua

Toive-lainsaattimien muumihihmet tunnetaan ympäri maailmaa. Kuva: Visit Finland

Aalto-yliopisto herättää kiinnostusta ulkomailla. Kuva: Visit Finland

Suomi-brändillä luodaan kilpailukykyä

Hallitus asetti vuonna 2007 tavoitteekseen Suomen maakuvan vahvistamisen. Toimivalla maabrändillä vahvistetaan suomalaisten yritysten toimintaedellytyksiä, saadaan lisää ulkopolittista vaikutusvoimaa, kehitetään Suomen kiinnostavuutta investointikohteena ja lisätään Suomeen suuntautuvaa matkailua. Hyvästä maakuvasta on selkeää ulkopolittista hyötyä!

VALTIONEUVOSTON määrittämän työajan mukaan Suomen maabrändin eli vahvan maakuvan kehittäminen ja kansainvälisen viestinnän koordinaatio kuuluu Finland Promotion Boardille, joka toimii ulkoministeriön puheenjohtajuudessa.

Sen jäseninä ovat kesteisimmät toimijat, jotka markkinoivat Suomea kansainvälisesti ja arumatimmassa: ulkoministeriö, Matkailun edistämiskeskus, työ- ja elinkeinoministeriö, Invest in Finland, Tekes, Finpro, TAT-

Firmfacts, Finmail ja Suomen mofsäätiö.

Ulkoministeri Alexander Stubb asetti syyskuussa 2008 korkean tason valtuuskunnan maabrändin kehittämistyön johtoon. Sen puheenjohtajaksi kutsuttiin Nöskian ja Shellin hallitusten puheenjohtaja Jorma Ollila. Valtuuskunnan tehtävänä on laatia perusta Suomen maabrändin luomiselle. Suomen kansainvälisen kilpailukykyyn parantamiseksi. Valtuuskuntaan kuuluu suomalaisia vaikuttajia, joilla on omakohtaista kokemusta ja näyttöä

muun muassa kulttuurin, talouselämän ja kansainvälisten subtehtien luomisen aloilta.

Vahvuudet tiedossa

Hyvästään brändistä ei ole hyötyä, jos itse tuote ei ole kunnossa. Maabrändin on perustuttava tosiasioihin.

Suomi kuuluu maailman vauraimpiin maihin, jossa on ennätykselliset korruptiolarvot. Maa mietellään turvallisiksi, tasa-arvoiseksi ja rauhalliseksi. Pösa-tulokset kerrota koulutuksen korkeasta tasosta. Sillä Suomi jää houkuttelevuudessa jälkeen muista Sikaaninavian maista ja pääsee kansainvälisen Nation Brands Indexin 50 maan vertailussa vasta sijalle 18. Voi siis sanoa, että Suomi on mainettaan parempi maa.

Koska kilpailu huomiosta on kovaa, Suomen täytyy pienenä maana erottua erikoisuudellaan ja pukea nomaansa selkeäksi viestiksi. Suomen vahvuuksia ovat korkea koulutustaso ja hyvinvointi. Myös yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisumallit ovat saaneet huomiota.

Puhdas luonto ja korkea teknologia muodostavat mielenkiintoisen aisanparin. Suomalaisia luippu-työkaluä tunnetaan maailmalla. Suomalaisia kuvaillaan omaperäisiksi ja luoviksi, luotettaviksi ja rehellisiksi. Kehittämisen tarvetta löytyy silti runsaasti, sillä Suomi tunnetaan maailmalla huonosti, jos lainkaan. Tähän tulokseen ovat päätyneet Finland Promotion Boardin toimeksiantosta laadittu Suomen maabrändin rakentaminen-tutkimuksen tekijät, KTT Teemu Moilanen ja TeT Seppo Ranniso.

Julkisuudiplomatian täsmämaita on kymmenen

Julkisuudiplomatia on ei-valtiollista vaikutusvoimaa, joka on erityisen tärkeää pienelle valtiolle. Julkisuudiplomatian vahvistamiseksi ulkoministeriö määrittä kymmenen tehostetun toiminnan kohteita, joille laadittu viestintä-, kulttuurin ja promootiota hyödyntävät julkisuudiplomatian maaohjelmia. Tehostetun toiminnan kohteet ovat Brasilia, Egypti, Intia, Kiina, Ranska, Saksa, Turkki, Venäjä, Ukraina ja Yhdysvallat. Maaojelmassa hyödynnetään ennen muuta median, kulttuurin, promootion ja verkostoitumisen mahdollisuuksia muiden suomalaisten toimijoiden kanssa.

Berliinissä suomalaisen suikon. Kuva: Anne Maarit Cartheizer

Helsinki suuteli Berliiniä ja tango soi Hampurin satamassa

Suurin koskaan Saksassa toteutettu suomalaisen kulttuuritapahtuma HelsinkiKissBerlin ja Hampurin satamafestivaali saivat Saksan meidän liikkeelle.

SUOMEN Saksan-suurlähetystö tarjosi Berliinin Suomalaisinstituutin sekä Iielsingin, Espoon, Vantaan, Kaunatsien ja Berliinin kaupunkien kanssa unohtumattomia kulttuuritapahtumia. Mukana oli myös taidelaitoksia, ravintoloita ja elinkeinoelämän järjestöjä. Tuloksesta oli kuukauden mittainen näkyvä kärkihaake, joka toi tango synyksen ja saunan lämmön saksalaiseen kesään.

Suomen rooli Hampurin satamafestivaalin päätöksenä sai Pohjois-Saksan NDR-televisioiden lähettämään neljän päivän ajan suorita lähetyksiä "suomalaisylä" tyynyisäunan lautoilla, mölkkykentällä ja tangolavalla. Myös lämpö-tematiikka saatiin esiin tasavallan presidentin Tarja Halosen antamalla erikoislaustauksella ja lämpönen uhannalaista esittävällä valokuvanaäytöllä.

SOSIAALITIEETEET

Vastaa kaikkiin kysymyksiin ja kirjoita jokainen vastaus, myös vastausten a- ja b-osiot, eri papereille!

Monivalintatehtävään vastataan kysymyspaperille.

I. Esseetehtävät (tehtävät 1 ja 2):

1. Mitä sosiaaliset instituutiot ja rakenteet ovat? Erittele käsitteiden erot ja yhtäläisyydet. Vastaa pääsykoekirjojen tietojen perusteella. (10 pistettä)

2. Kuvaa suomalaisen eläkejärjestelmän syntyä ja kehitystä sekä pohdi, millaisia erilaisia sosiaaliturvan järjestämistapoja eläkejärjestelmään sisältyy. Vastaa pääsykoekirjojen tietojen perusteella. (10 pistettä)

II. Monivalintatehtävä:

Katso erillinen moniste (20 pistettä)

III. Aineistotehtävät (tehtävät 3 ja 4):

3. Vastaa oheisen tekstin ("Occupy, Suomi ja keskiluokan ääni") ja pääsykoekirjojen tietojen perusteella (10 pistettä)

a) mitä politisaatiolla tarkoitetaan?

b) millaisia valtasuhteita ja eriarvoisuuden muotoja Occupy-liike on politisoinut?

Occupy, Suomi ja keskiluokan ääni

Teppo Eskelinen

Occupy Wall Street ja kaikki siitä versoneet muut Occupy-jengit muodostavat pirun mielenkiintoisen kansalaisliikkeen. En tarkoita, että liikkeen poliittinen agenda olisi erityisen kiinnostava – jo siitäkin syystä että Occupyn agenda on vielä vähän auki, ja saattaa niin jäädäkin. En tarkoita oikeastaan edes liikkeen sisäistä dynamiikkaa, vaikka toki liikkeen leviäminen on ollut ilmiömäistä.

Kiinnostavinta on tämä: Occupy on todella pystynyt muuttamaan poliittista puhetta Yhdysvalloissa. Tämähän on se, mihin kansalaisliikkeet pyrkivät. Poliitiikan ongelmakentän jäsentymistavassa on kyse isosta asiasta, toisin kuin esimerkiksi yksittäisen puolueen linjauksissa tai yksittäisten vaalien asetelmissa, joihin vaikuttamista tietysti pidetään aina sumutusmielessä vaikuttamisen kriteereinä.

Asia on päällisin puolin kummallinen. Occupy Wall Street koostuu – tai koostui, näkökulmasta riippuen – puistossa majailevista ihmisistä, jotka pääosin ovat opiskelijoita ja pääosin näyttävät todella ”vaihtoehtoisilta”, kuten tapana on sanoa. Heidän toimintansa ydin on lähinnä puistoelämän organisoinnissa ja jatkuvassa ideaalidemokratiaa tavoittelevassa päätöksenteossa, jonka asialista liittyy lähinnä puistossa majailuun. Poliittisena ydinkäsitteenä toimii ”99 prosenttia”, jota liike sanoo puolustavansa. Idean mukaan suurin yhteiskunnallinen konflikti Yhdysvalloissa kulkee rikkaimman 1 prosentin ja loppujen 99 prosentin välillä.

Jostain syystä juttu on uponnut Yhdysvalloissa laajemmin kuin aktivistit luultavasti osaisivat toivoa. Asiaa voi demonstroida vaikka pohjoisamerikkalaiseen tapaan mielipidemittauksilla, jotka osoittavat enemmistön pohjoisamerikkalaisista tukevan liikkeen perusidea – ”1 prosentin” vallan vastustamista. Vielä merkittävämpää on, että ”1 prosentti” on vakiintunut poliittiseen puheeseen ymmärrettäväksi ja rutiininomaisesti käytetyksi käsitteeksi. Ennen kaikkea olennaista on se, että yhteiskunnallinen haaste, johon poliitikot kokevat olevansa pakotettuja reagoimaan, tulee vasemmistoradikaaleilta eikä jatkuvasti pienempää valtiota hivuttavalta teekutsuliikkeeltä.

”99 prosentin” valinta ydinkäsitteeksi saattaa olla ratkaisevampaa kuin kuvittelisi. Enemmistöille puhuminen on nimittäin marginaalipuheesta kieltäytymistä. Ja kun puhutaan enemmistöille, on aivan mahdollista että enemmistöt kuuntelevat. Tänä päivänä lähes jokaisella Yhdysvalloissa on kuulemma talouskriisiin liittyvä tarina kerrottavanaan, ja Occupy tuntuu kuuntelevan. Näiden tarinoiden polttoaineena on epäoikeudenmukaisuuden kokemus ja punaisena lankana keskiluokkaisen unelman särkyminen.

Keskiluokastahan politiikassa on lopulta aina kyse. Keskiluokan unelman järkkymiseen Yhdysvalloissa liittyy taloudellinen ahdinko: koulutuksen periytyvyys vaatii entistä suurempia säästöjä, omakotitalon ostaminen näyttää entistä useammin reseptiltä velkavankeuteen, eläkesäästöt katoavat pörssipeleissä taivaan tuuliin, palkat eivät enää nousekaan muuten kuin työpäivää pidentämällä. Monilta on viety se jatkuvuuden toive, johon he ovat luottaneet. Vuonna 2008 alkanut finanssikriisi oli kamelin selän katkaisu. Tämän jälkeen enää poliittinen maailmanselitys tapahtuneelle on ollut hakusessa. Occupy tulee oikealla hetkellä näyttämölle osoittamaan eliittiä: katsokaa, tuo 1 prosentti on rikastunut sillä prosessilla, missä me muut kärsimme. Jos ette usko, tässä olisi tilasto.

Ihmisethän toimivat sosiaalisessa todellisuudessa ja kokevat asioita koko ajan, ja jokaisella on näin ollen hyvinkin selvä kuva siitä, mikä arjessa ottaa päähän. Useimmiten arjen kokemukselle on vaikea löytää poliittista kieltä – yhdistää yksilöllinen kokemus laajempaan palettiin, nähdä jokin vaihtoehto vallitsevalle asiantilalle, nähdä relevantit ristiriidat ja ylipäänsä löytää kokemuksen yleistämiseksi jonkinlainen poliittinen kieli. On itse asiassa poikkeus, että arjen kokemus linkittyy luontevasti politiikan ylätasoinstituutioihin, vaikka poliitikot tämän aina unohtavatkin. Vaatii pinnistelyä ja harrastuneisuutta nähdä, missä jokin päätös näkyy. Toki useimmilla ihmisillä on formaalia politiikkaa koskevia kärjekkäitäkin mielipiteitä, mutta on kokonaan toinen juttu jos hyvä poliittinen maailmanselitys resonoi arjen kokemuksen eikä ainoastaan ”mielipiteen” tasolla.

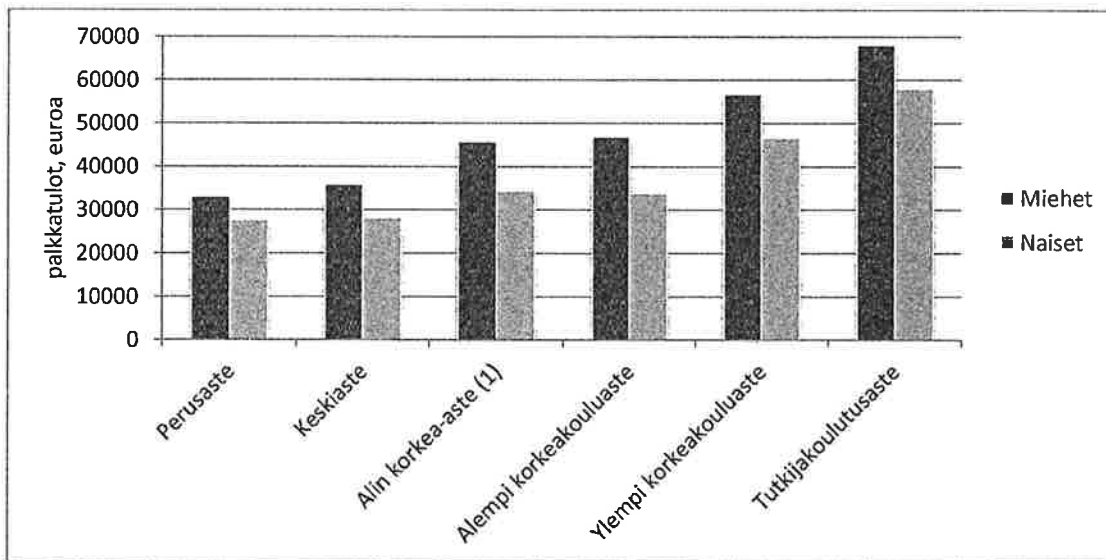
Formaalille politiikalle on myös ominaista se, että poliitikot elävät sellaisesta käsityksestä, että on olemassa politiikan ja "kansan" erottava kuilu, ja on tärkeää pyrkiä lähentymään "kansaa". Jokainen tavallaan ymmärtää hyvin, että kansa on aina syvästi heterogeenista, mutta siitä huolimatta riittävän suuri osa poliitikoista on riittävän valmis joko tietoisesti tai alitajuisesti seuraamaan mitä tahansa itseään kiihdyttävää kollektiivista käsitystä siitä, mitä poliitikoista vieraantunut "kansaa" vaatii. Osa poliitikoista on tietysti aina syvästi periaatteellisia, mutta tässä onkin kyse riittävästä joukosta.

Yhdysvalloissa elettiin pitkään sen kanssa, että poliitikot kokivat "kansan" hivuttavan entistä pienempää valtiota. Ennen kaikkea teekutsuliike oli viime vuosina sen haasteen esittäjä, johon poliitikot katsoivat olevansa pakotettuja reagoimaan. Tämän roolin nappaaminen on Occupyn suuri saavutus.

Lähde: lyhennetty blogikirjoitus, julkaistu fifi.voima.fi:

<http://fifi.voima.fi/blogikirjoitus/2012/huhtikuu/occupy-suomi-keskiluokan-aani>

4. Oheisessa kuviossa 1 on esitetty kokopäiväisten palkansaajien palkkatulojen mediaani koulutusasteen ja sukupuolen mukaan. Kerro ensin, mitä kuvio kertoo tulojen, sukupuolen ja koulutuksen välisistä yhteyksistä. Pohdi sitten niitä sosiaalisen eriarvoisuuden muotoja, joita kuvion yhteydet ilmentävät. Hyödynnä vastauksessasi pääsykoekirjojen tietoja soveltuvilta osin. (10 pistettä)

Kuvio 1. Kokopäiväisten palkansaajien palkkatulojen (vuodessa) mediaani koulutusasteen ja sukupuolen mukaan Suomessa vuonna 2011.

(1) Alin korkea-aste: 2–3 vuotta keskiasteen jälkeen, esim. aiemmat teknikon ja sairaanhoitajan tutkinnot.

Lähde: Tilastokeskus, Tulonjakotilasto 2011, väestöryhmittäiset tuloerot

